

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 5003 / 02.12.2014

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

**LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ TURCĂ
CLASELE a III-a – a IV-a**

București, 2014

Notă de prezentare

Conform planului-cadru de învățământ aprobat cu numărul 3371/ 12.03.2013, disciplina *Limba și literatura maternă* se predă în clasele a III-a – a IV-a cu o alocare de 4 ore/ săptăm. pentru elevii aparținând minorităților naționale care învață în școli cu predare în limba română.

Programa de *Limba și literatura maternă turcă* pentru clasele a III-a – a IV-a a fost realizată pe baza Cadrului comun pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, dezvoltat în perioada iunie-august 2014, pornind de la concluziile studiilor dezvoltate în cadrul proiectului POSDRU 35279 *Un învățământ performant bazat pe decizii fundamentate - Strategii de valorificare a evaluărilor internaționale privind rezultatele învățării*.

Acest cadru a fost structurat pentru a accentua aspectul comunicativ-funcțional al învățării limbii și literaturii materne/ române în contextul actual. Fără îndoială că limbile și literaturile cunosc o mare diversitate. Iar decupajele tradiționale de tipul „limbă” și „literatură” se raportează întotdeauna la elemente specifice în plan lingvistic sau în plan literar. Totuși, din perspectivă pragmatică, competențele de comunicare se focalizează pe operații cognitive identice.

În acest context, documentul de față a fost realizat pe baza următoarelor documente:

- Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006, (Recomandarea Parlamentului European vizând competențele cheie) in Official Journal of the EU, 30 dec. 2006. Din acest document au fost extrase elementele componente ale competenței de comunicare.
- PIRLS Assessment Framework, <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2011/framework.html> (Studiul internațional privind progresul competențelor de lectură la finalul învățământului primar, la care România participă din 2001 - cu teste în limbile română și maghiară). Acest document a facilitat dezvoltarea unor competențe, activități de lectură și structurarea conținuturilor.
- The European Language Portfolio (Portofoliul european al limbilor) http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Portfolio_EN.asp. Acest document a orientat reflecția asupra competențelor de comunicare.

Alături de racordarea fără echivoc la tendințele actuale în didactica comunicării pe plan internațional, documentul de față își propune o consolidare a abordării educaționale centrate pe nevoile elevilor în societatea contemporană. Dincolo de retorici, propunem formulări ancorate în cotidian, care să ofere elevilor achiziții de calitate în domeniul comunicării, în contexte semnificative de învățare.

Cadrul comun oferă o mare flexibilitate pentru aplicarea în practică, fiind astfel posibile strategii didactice variate, inovative, pentru structurarea competențelor de comunicare, a identității culturale și pentru dezvoltarea unor contexte relevante de învățare, adaptate nivelului și intereselor grupului de elevi.

Din punct de vedere formal, programa de față continuă modelul curricular avansat de programele pentru clasa pregătitoare, clasele I și a II-a aprobate în 2013, fiind structurat astfel: notă de prezentare, competențe generale, competențe specifice și exemple de activități de învățare, conținuturi, sugestii metodologice:

- **competențele generale** sunt urmărite pe întreg parcursul învățământului primar (aceste competențe vizează receptarea și producerea de mesaje în contexte la îndemâna copiilor);
- **competențele specifice** sunt derivate din competențele generale și sunt vizate pe parcursul fiecărei clase; **activitățile de învățare** reprezintă exemple de sarcini de lucru prin care se dezvoltă competențele specifice;
- **conținuturile** sunt exprimate ca: funcții ale limbii/acte de vorbire (gramatică funcțională), tipologii ale textului și elemente intuitive privind regularitățile limbii;
- **sugestiile metodologice** au rolul de a orienta profesorul în organizarea demersului didactic pentru a reuși să faciliteze dezvoltarea competențelor.

Competențe generale

- 1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare**
- 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare**
- 3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare**
- 4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.1. Identificarea semnificației globale a unui mesaj oral clar articulat, emis cu viteză normală, în contexte familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea de răspunsuri la întrebarea „Despre ce e vorba în ...?” - selectarea variantei corecte dintr-un set prezentat (imagine semnificativă și imagini plauzibile/distractori) - alegerea variantei corecte în exerciții de tip adevărat/fals - exerciții de înțelegere globală de tipul „completează”, „încercuiește”, „bifează”, „grupează”, „subliniază”, „enumeră” - formularea de întrebări pe baza mesajului audiat cu suport - mimă, joc de rol pe baza textului audiat <p>1.2. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea unor mărci specifice (de exemplu, plural etc.) - exerciții de semnalare a corectitudinii /incorectitudinii gramaticale apărute în exprimarea proprie sau a colegilor - exerciții de percepție fonică a intonației propoziției <p>1.3. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat</p> <ul style="list-style-type: none"> - solicitarea repetării unui mesaj (de exemplu, „Ce-ai spus?”/ „Mai spune o dată”) - solicitarea unei explicații (de exemplu, „adică .../ ce înseamnă că ...?”) - inventarea unor jocuri simple prin care copiii să adune întrebări legate de ce nu au înțeles - pantomime pentru demonstrarea înțelegerii diferitelor mesaje emise - exerciții de stabilire a sensului unui cuvânt necunoscut prin raportare la context 	<p>1.1. Identificarea semnificației globale a unui mesaj oral, emis cu viteză normală, în contexte previzibile</p> <ul style="list-style-type: none"> - descifrarea semnificației unui anunț radio/ scurtă narațiune/ scurtă poezie („Este vorba despre ...”) - vizionarea de emisiuni pentru copii (online sau TV) pe teme de interes pentru clasa de elevi - vizionarea de scurtmetraje animate sau filme scurte pentru copii - alegerea imaginilor care sugerează semnificația mesajului audiat - jurnal cu dublă intrare - activități de confirmare a răspunsului corect prin bifare/completare de tabel - formularea de răspunsuri la întrebări - formularea de întrebări pe baza mesajului - reprezentarea prin pantomimă a mesajelor interlocutorilor dintr-un text dialogat <p>1.2. Identificarea abaterilor de la normă din mesajele audiate, în vederea corectării acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea dezacordului - exerciții de percepție/redare fonică a intonației propoziției - exerciții de corectare prin semnalizare <p>1.3. Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral indiferent de perturbările de canal</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri pentru sesizarea semnificației unor mesaje bruiate, trunchiate, articulate defectuos - activități de grup în care soluționarea temei necesită angajarea verbală a tuturor membrilor - practicarea unor jocuri clasice în perechi sau în grupe - șah, Nu te supăra, frate etc. - enumerarea întrebărilor/răspunsurilor pe care nu le-au înțeles - jocuri de rol, pantomime pentru demonstrarea înțelegerii diferitelor mesaje emise - exerciții de stabilire a sensului unui cuvânt necunoscut prin raportare la contexte diferite

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unor întrebări simple / unui suport iconic</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>răspunsuri la întrebări de tipul: „Ce culoare are? E mare? E mic? E lung? E drăguț?”</i> - <i>realizarea unei descrieri elementare folosind una-două trăsături</i> - <i>descrierea prin desen/colaj urmată de verbalizarea câtorva elemente</i> - <i>descrierea frontală, cu sprijin din partea profesorului, a obiectelor școlare/ a unor elemente vizuale dintr-un afiș/ poster</i> - <i>descrierea colegului de bancă, cu sprijin din partea profesorului sau a altui coleg</i> <p>2.2. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>răspuns la întrebări simple de control – „Ce faci - ce ai făcut? Ce faci - ce ai făcut mai întâi? Și apoi?”</i> - <i>prezentare simplă a unei teme</i> - <i>intuirea unor regularități ale limbii (intuirea numărului)</i> - <i>dialoguri în perechi</i> <p>2.3. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>dezvoltarea de proiecte interdisciplinare la clasă, în școală sau în comunitate în cadrul unui grup mic</i> - <i>organizarea unui eveniment (de exemplu: o serbare, o expoziție cu afișe realizate în urma lecturilor</i> - <i>jocuri de rol de tipul vorbitor-ascultător, vizând formarea comportamentului de vorbitor</i> 	<p>2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un desen animat/ film pentru copii pe baza unui set de întrebări/ plan simplu</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>identificarea câtorva trăsături ale personajului</i> - <i>participarea într-un joc de rol pentru a intra în pielea personajului</i> - <i>realizarea unui portret al personajului folosind mai multe coduri (desen/colaj, ritm/melodie, pantomimă etc.); verbalizarea acestei descrieri de către cel care a realizat-o sau de către un coleg</i> - <i>colaborarea pentru descoperirea punctelor dintr-un plan simplu în vederea descrierii unui personaj</i> - <i>identificarea unui set de trăsături ale obiectelor/ ființelor din universul apropiat</i> - <i>descrierea unui personaj pozitiv sau negativ, cu sprijin din partea profesorului sau a altui coleg</i> - <i>utilizarea sinonimelor și/sau a antonimelor într-o descriere</i> <p>2.2. Prezentarea unei întâmplări</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>discuții referitoare la prezentarea orală și discutarea unor criterii pentru aprecierea prezentării orale</i> - <i>concurs de prezentări orale pe o temă anunțată (de exemplu, serbarea de Crăciun, vizita la muzeu, personajul ..., vizita la mall, vizionarea filmului 3D) cu juriu dintre elevii clasei</i> - <i>observarea unor regularități ale limbii (intuirea persoanei, a timpului)</i> - <i>autocorectarea, cu sprijin, a unor abateri în exprimarea orală</i> - <i>povestirea într-o succesiune logico-temporală a unui eveniment trăit</i> - <i>dialoguri în perechi / grup</i> - <i>povestirea pe scurt a unor fapte și întâmplări</i> <p>2.3. Inițierea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>jocuri care se bazează pe întrebări reciproce</i> - <i>proiecte în perechi/ grupuri mici</i> - <i>jocuri care se bazează pe schimbarea alternativă a rolurilor în comunicare</i> - <i>formularea unor păreri pro și contra în legătură cu un eveniment trăit sau lecturat</i>

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dezvoltare a inițiativei comunicative și a curajului de a interveni în actul comunicării - jocuri de construire a unor dialoguri pe teme imaginare - jocuri de rol pentru exersarea unor acte de vorbire: inițierea, menținerea și încheierea unui schimb verbal; recunoașterea și descrierea cu suport a unei persoane sau a unui obiect; utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare; formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri - formularea de întrebări de clarificare a aspectelor pe care nu le-au înțeles din textul citit sau din mesajul ascultat 	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de construcție a unor dialoguri pe teme date - exprimarea acordului sau a dezacordului în legătură cu un fapt sau cu atitudinea unei persoane

3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura activă, cu creionul în mână - lucru în perechi cu scopul de a lămuri aspecte neînțelese - folosirea jurnalului cu dublă intrare - răspunsuri la întrebările investigatorului perfect: cine? ce? cum? de ce? când? unde? - folosirea unor organizatori grafici simpli - exerciții de recunoaștere a titlului, autorului, alineatelor - exerciții de delimitare a unui text narativ în fragmente logice - exerciții de identificare a ideilor principale din textele citite echivalate cu un titlu - utilizarea metodei explozia stelară <p>3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de un scurt text literar citit</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de exprimare a primelor reacții față de cele citite folosind coduri diverse - desen, mimă, schemă, ritm/ melodie etc. ... - exprimarea unei emoții prin exerciții de tipul „dacă aș fi (personajul) ..... m-aș simți/ aș fi.....” (trist/ bucuros/ supărat etc.) - exerciții de accentuare și intonare corectă 	<p>3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități în perechi pe baza unor întrebări reciproce - lectura unui text utilizând metoda SINELG - realizarea, în perechi sau în grup, a unei diagrame Venn pornind de la aspectele comune și de la diferențele referitoare la anumite elemente din text - folosirea organizatorilor grafici creați de copii sau oferiți de profesor - folosirea jurnalului cu dublă intrare - exerciții de identificare a structurii temporale dintr-un text narativ - sintetizarea informațiilor unui text, utilizând metoda cadranelor <p>3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de proiecte integrate care vizează legăturile dintre lumea reală și cea imaginată prezentată în textele citite - realizarea de postere/ organizatori grafici pentru a indica relația dintre text (literar sau de informare) și experiențele proprii

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.3. Formularea unei păreri despre o poveste scurtă ilustrată și personajele acesteia</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de exprimare personală pe baza elementelor din text cu suport din partea profesorului</i> - <i>exprimarea acordului/ dezacordului față de acțiunile, atitudinile unor personaje</i> 	<p>3.3. Extragerea dintr-un text ilustrat a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>realizarea de liste cu aspecte semnificative descoperite în texte și clasificarea acestora (cum este un personaj, ce face un personaj, cu cine vorbește un personaj; caracteristicile unui obiect/ animal dintr-un scurt text de informare)</i> - <i>descoperirea unor probe în text referitoare la trăsăturile unui personaj</i> - <i>identificarea unor elemente vizuale relevante pentru a susține o opinie</i> - <i>exerciții de exprimare a propriilor gânduri, sentimente în legătură cu faptele și acțiunile personajelor prezentate în texte literare</i>

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>4.1. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>realizarea unui afiș pentru promovarea unei serbări/ a unui concurs/ a unui proiect/ a unei tombole</i> - <i>elaborarea unui fluturaș pentru comunicarea rezultatelor unui proiect</i> <p>4.2. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>elaborarea de instrucțiuni amuzante pentru obiecte la îndemână (de exemplu, „Cum este guma? La ce folosește? Găsește și o utilizare neobișnuită!”)</i> <p>4.3. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>participarea alături de colegi și profesor la realizarea programului unei serbări, a scenariului unei dramatizări</i> - <i>expoziții de afișe/ alte produse scrise realizate în urma activităților</i> - <i>participarea la realizarea unui jurnal al clasei</i> - <i>exerciții de redactare a unor texte scurte, după o ilustrație sau după un șir de ilustrații, după benzi desenate, șir de întrebări</i> - <i>alcătuirea planului simplu de idei</i> - <i>antrenament de structurare a textului scris în cele trei părți: introducere, cuprins, încheiere</i> 	<p>4.1. Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>comunicarea între elevi sau cu profesorul pe o diversitate de subiecte prin email sau SMS (întrebări legate de: teme, modul de rezolvare a unui exercițiu)</i> - <i>scrierea unei invitații la o zi de naștere, la un film, la un picnic etc. ...</i> - <i>completarea corectă a datelor destinatarului pe un plic/ o carte poștală</i> - <i>completarea corectă a unei adrese și a unui mesaj în format electronic</i> <p>4.2. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>expoziție de portrete (colaj/ foto/desen și descriere verbală)</i> - <i>proiect (de exemplu: „Căutăm familie iubitoare – descrierea unor animale de companie fără stăpân”)</i> - <i>prezentarea unui personaj de poveste/ film/ serial pentru copii</i> <p>4.3. Manifestarea interesului pentru redactarea de texte informative și funcționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>realizarea unei cărți uriașe pentru colegii de la clasa pregătitoare pe o temă propusă de cei mici/ de profesori sau de clasă</i> - <i>realizarea de afișe pentru promovarea unor evenimente din școală; concurs de afișe</i> - <i>exerciții de redactare preferențială a unui eveniment sau lectură; justificarea alegerii</i>

Conținuturi¹

Conținuturile din lista de mai jos constituie mijloace pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, respectiv baza de operare prin care se structurează competențele; conținuturile nu se tratează în sine; se va evita metalimbajul.

Domenii de conținut	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Funcții ale limbii (acte de vorbire)	<ul style="list-style-type: none"> - descrierea scurtă, simplă (de obiecte, ființe din universul imediat) - oferirea de informații (referitoare la universul apropiat) - cererea de informații (referitoare la universul apropiat) - cererea simplă familiară	<ul style="list-style-type: none"> - descrierea simplă (de persoane/ personaje cunoscute) - relatarea unei acțiuni/ întâmplări cunoscute (trăite, vizionate/ citite) - oferirea/ cererea de informații referitoare la universul școlii sau extrașcolar - inițierea și menținerea unui schimb verbal
Textul	<ul style="list-style-type: none"> - text de informare și funcțional: afiș, tabel sau alt tip de organizator grafic, carte poștală, invitație; în funcție de dotări – SMS și email - scurt text literar narativ	<ul style="list-style-type: none"> - text literar narativ scurt; poezii scurte adecvate nivelului de vârstă - text de informare și funcțional: afiș, tabele, diagramă Venn sau orice alt tip de organizator grafic adecvat vârstei, carte poștală, invitație; în funcție de dotări – mesaj text și email
Variabilitatea și regularitățile limbii	<ul style="list-style-type: none"> - intuirea numărului, a genului	<ul style="list-style-type: none"> - intuirea persoanei, a timpului

¹ Domeniile de conținut propuse sunt selectate din lista oferită în descriptivul de conținuturi ale competenței de comunicare în limba maternă din Recomandarea Parlamentului european privind cadrul de referință pentru competențe cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți.

Sugestii metodologice

În clasele a III-a și a IV-a, este continuată construirea achizițiilor a căror structurare a început în ciclul anterior (clasa pregătitoare, clasele I și a II-a). Competențele generale rămân aceleași, acestea jalonând codarea și decodarea de mesaje orale și scrise.

Comunicarea elevilor are loc în mediul școlar și devine obiect al reflecției și al învățării. Din acest motiv, competențele specifice reprezintă trepte în structurarea comunicării orale și scrise.

Pentru un demers eficient sugerăm:

- folosirea limbii țintă în fraze simple pentru orice situație de comunicare din clasă – se va evita traducerea sau folosirea variantei familiare elevului;
- utilizarea nonverbalului pentru a sprijini învățarea intuitivă, profesorul recurgând la mimă, desen, filmulețe pentru a oferi puncte de acces relevante pentru copii sau pentru a explica un concept;
- organizarea de activități pe grupe pentru a stimula interacțiunea în limba țintă; acest context de lucru este și un context de comunicare securizant în care elementele specifice limbii țintă (de la acte de vorbire la modelele intonatorii) capătă funcționalitate fără niciun efort.
- monitorizarea activităților pe grupe în vederea folosirii limbii țintă;
- oferirea de exemple și analogii reprezentative pentru intuirea regularităților limbii (articularea atentă și eventuala scriere pe tablă a unor cuvinte pentru a-i sprijini pe elevi în a observa anumite mărci gramaticale, copiii structurându-și astfel progresiv regula); asemenea exemple nu ar trebui să facă obiectul unor lecții sau secvențe de lecții separate, ci să apară în mod firesc pe parcursul diverselor activități de comunicare (profesorul propune un „stop-cadru” pentru observarea regularității și oferă mai multe exemple, eventual solicitând elevilor să găsească și ei ceva similar; profesorul și clasa pot dezvolta împreună un set de semne/gesturi convenționale care să le amintească elevilor anumite regularități: de exemplu, palma deschisă în sus pentru o anume terminație la care se încurcă elevii, o buclă cu degetul pentru a aminti diferența de gen etc. – important este ca elevii să recunoască rapid semnul ca să-și amintească regula);
- recurgerea la un context autentic de comunicare, creat în clasă pentru a practica actele de vorbire recomandate și pentru a dezvolta competențele stipulate;
- stimularea exprimării orale și scrise simple, cu performări elementare care se pot dezvolta progresiv – de exemplu, în cadrul descrierii vom începe cu o singură trăsătură simplă (mic, mare, culori), apoi vom trece la două trăsături (de exemplu, dimensiune + culoare) și așa mai departe;
- propunerea de teme motivante de lucru – teme simple pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC atunci când există dotare.
- propunerea de sarcini de lucru la alegere pentru a stimula implicarea elevilor; diversificarea sarcinilor de lucru se poate face în funcție de profilul cognitiv al elevului (ca răspuns la o solicitare de lectură elevii pot desena/ mima/ explica pentru a indica ceea ce au înțeles din text), de nivelul de achiziție (de exemplu, relatarea unei acțiuni sau a mai multora), de interese (de exemplu, modalități de lucru la proiecte sau de prezentare a acestora);
- propunerea de teme motivante de lucru – teme simple pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC, atunci când există dotare.

Receptarea mesajelor orale și scrise

Atât la clasa a III-a, cât și la a IV-a, sunt incluse enunțuri specifice pentru receptarea globală a unui mesaj oral, având în vedere că, în clasele anterioare, această operare nu a constituit un scop explicit al învățării.

Înțelegerea globală a mesajului sprijină ascultătorul să discearnă dacă este necesar să acorde atenției într-un anumit context de comunicare. Înțelegerea globală, odată consolidată, permite și alte operări necesare înțelegerii și participării în tranzacțiile verbale, care să conducă la interacțiuni responsabile social, în spațiul școlii și în afara lui.

În privința receptării mesajului scris, accentele formative sunt pe semnificații și pe explorarea acestora la nivelul textului. Lectura este un scop explicit al învățării, de maximă importanță pentru cunoaștere și pentru dezvoltarea personală a elevului, nefiind utilizată ca mijloc pentru practicarea vocabularului și a gramaticii.

Textele vor fi alese în funcție de interesele copiilor. Este utilă organizarea unei discuții cu elevii pentru a afla preferințele lor de lectură. Lungimea textului propus ar trebui să crească progresiv de la o lună la alta. Recomandăm folosirea unei varietăți de texte care să cuprindă și elemente iconice – afiș, plan, tabel, bandă desenată, cărți uriașe, pliante bogat ilustrate etc. Este importantă stimularea reacției emoționale la lectura textului literar, chiar dacă acesta este foarte scurt. De asemenea, este necesară stimularea explorării textului (de informare sau literar) pentru a descoperi semnificații nu doar aspecte explicite.

Exprimarea orală și redactarea

În privința producerii de mesaje orale și scrise, accentele formative sunt puse pe valorizarea intereselor elevilor din perspectiva exprimării de idei, de păreri, de emoții pe tematici relevante pentru experiențele lor. Succesul unor activități de exprimare depinde de semnificația lor pentru elevul înțeles în individualitatea sa, cu un profil cognitiv și afectiv propriu. Totodată, sunt valorizate experiențele de interacțiune care pun bazele nu doar pentru comunicarea eficientă, dar și pentru socializare.

Temele de redactare precum și problematicile abordate în producerea orală trebuie să traducă intenții autentice din perspectiva elevului. Rezolvarea unor sarcini stereotipe, repetitive va conduce, așadar, la abordări superficiale, la lipsa motivației și a încrederii în sine, în propriile idei.

Din acest motiv, în prezentul document, producerea de texte orale sau scrise pune accent pe relevanța contextului de comunicare, pe interogare, pe explorarea universului copilului, inclusiv prin apelul la noile tehnologii. Sunt evidențiate, de asemenea, situații în care, pentru a se exprima, elevii pot folosi și alte coduri în afara codului lingvistic (de exemplu, desene, colaje, ritm).

Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor

În documentul de față, categoriile de conținut sunt preluate dintre cele stipulate în Recomandarea Parlamentului European pentru formarea competențelor cheie. Conținuturile sunt tratate ca bază de operare pentru structurarea competențelor, nu ca scopuri în sine.

În privința elementelor de construcție a comunicării, am optat pentru intuirea regularităților din mesajele vehiculate, pentru identificarea acestora în context. Propunem ca sesizarea semnificației categoriilor gramaticale și a claselor morfologice să se realizeze prin jocuri de imaginație și prin analogii reprezentative.

Listă orientativă de autori și de texte

N.B. Lista este orientativă – **autorii de manuale/ profesorii vor selecta autorii** și textele considerate adecvate demersului propus.

Ece Gülten Dayioğlu - Ölümsüz

İpek Ongun - Afacanlar Çetesi

Ömer Seyfettin - Topuz

Muzaffer İzgü - Kabakçı Amca

Hüseyin Rahmi Gürpınar - Gülyabani

Orhan Seyfi Orhon - Peri Kızı İle Çoban Hikayesi

Eflatun Cem Güney - Evvel Zaman İçinde

Pertev Naili Boratav - Az Gittik Uz Gittik

Rıfat Ilgaz - Halime Kaptan

Orhan Veli - Nasrettin Hoca Hikayeleri

Oğuz Tansel - Allı ile Fırfırı

Tahir Alangu - Keloğlan Masalları

Hasan Nail Canat - Bir Küçük Osmancık Vardı

A. de Saint-Exupéry - Küçük Prenses

Jose Mauro de Vasconcelos - Şeker Portakalı

Charles Dickens - Oliver Twis

Lewis Carrol - Ali Harikalar Ülkesinde
Carlo Collodi - Pinokyo
James Matthew Barrie - Peter Pan
Erich Kastner - Uçan Sınıf
Eleanor Porter - Polly anna

Listă orientativă de autori și de texte – traducere în limba română

Ece Gülten Dayıoğlu - Nemuritorul
İpek Ongun - Ceata ștrengarilor
Ömer Seyfettin - Buzduganul
Muzaffer İzgü - Unchiul dovlecilor
Hüseyin Rahmi Gürpınar - Fantoma
Orhan Seyfi Orhon - Povestea zânei și ciobanului
Eflatun Cem Güney - A fost odată ...
Pertev Naili Boratav - Am mers puțin și bine
Rıfat Ilgaz - Căpitanul Halime
Orhan Veli - Povestirile lui Nasrettin Hoca
Oğuz Tansel - Roșcovanul și volanul
Tahir Alangu - Povestirile lui Keloglan
Hasan Nail Canat Era un mic otoman
A. de Saint-Exupéry - Micul prinț
Jose Mauro de Vasconcelos - Bomboana portocalie
Charles Dickens - Oliver Twist
Lewis Carrol - Alice în țara minunilor
Carlo Collodi - Pinocchio
James Matthew Barrie - Peter Pan
Erich Kastner - Clasa zburătoare
Eleanor Porter - Mama Polly

Grupul de lucru

Bormambet Vildan
Ene Ulgean
Șachir Ruchie

M.E.N
Școala gimnazială „A.V. Rădulescu” Murfatlar
Școala gimnazială „Mircea Dragomirescu” Medgidia